ئاوازو مۆسیقای
دەڤەری هەورامان

لەسەرەتای گەشتەکەمدا بۆ ناوچەی هەورامان چاوم بەزۆرکەس کەوت زۆر کەسانی لێزانم چنگ کەوت ،بەڵام لەبەر ئەوەی زۆرم لەبارەی ئاوازو گۆرانی ئەم دەڤەرەوە بیستبوو ،زۆر کەسی بەئەزمون و خاوەن دەنگی بەسۆزی وەک عوسمان کێمنەیی و براو کوڕەکانیم ئەناسین بەڵام لەسەرەتادا وام بەچاک زانی کە گفتوگۆ لەگەڵ کەسێکدابکەم کە تاڕادەیەک ڕۆشنبیری مۆسیقای هەبێ بۆیە هەر لەشاری سلەیمانی چاوم بە گۆرانیبێژی ئەو دەڤەرە کاک دارا محەمەد عوسمان کەوت بەم جۆرە بۆم دوا :

ئاوازی بەرزەچڕی سیاچەمانە میراتگریزەرتوشتیەکانە و لە بەر ئەوەی میللەتی کورد مێژوی خۆی بەدەستی خۆی نەنوسیوەتەوە بۆیە ئاوازی گاتاکان بە وشەی فۆلکلۆری ئەچڕێن . ئەو ئاوازانەش پێک دێن لەم بەشانە .

تێبینی :

سیاچەمانە بێژان جیاوازییەکیان لەگەڵ هەمووگۆرانی بێژانی دەڤەرەکانی تر هەیە کە بۆتە تایبەتمەندییەکی ئەم ئاوازە ((سیاچەمانە)) . ئەویش بەبەکارهێنانی قورگ بۆ لەرینەوەیەکی زۆر تایبەت بەخۆیان و لێوەکانیان لە سەر هەمان پلەی دەنگی بۆنمونە گەر سیاچەمانەبێژ لەسەرپلەدەنگی ((لا)) سیاچەمانە ببێژێ بەجیاوازی کردنەوەو داخستن و خڕکردنی لێویان وەک و ئۆپێرابێژێک ((لە پرۆڤەکردنی دەنگی ئۆپێرای دا ئەم ڕاهێنانانە زۆر بەئاشکرایی ئەبینرێن و ئەبیسترێن)) یاری پێ ئەکەن بۆنموونە ووشەی ((ئای)) بەدەم کردنەوەو ووشەی ((ۆو)) بەلێو خڕکردن و پیتی ((ئێ)) بەپانکردنەوەی دەم ولێویان وا لەمرۆڤ دەکەن کە هەست بکات کە ئاوازێکی تۆن ((پلە)) جیاواز ئەچڕن ، بەڵام لە ڕاستیدا هەمان تۆنە و لەهەمان پلەدەنگی دایەو بەوجۆرە هەڵسوکەوتی لەگەڵ ئەکەن ئەو دیاردەیەش تەنها بەگوێ لێگرتن هەستی پێ ئەکرێ تائێستا لای ئێمە هیچ هێمایەکی بۆدەستنیشان نەکراوە تا ئەوکەسانەی ڕاهێنانی لەسەرئەکەن هەمویان بەهەمان شێوە بیچڕن ، بەڕای من ئەم دیاردەیەپێویستی بە لێکۆڵینەوەیەکی زۆرهەیە تا هێماو ئامڕازی ئەوتۆیان بۆدەستنیشان بکرێت بۆئەوەی ئەوکەسانەی پرۆڤەلەسەر ئەم جۆرە ئاوازو فۆرمانە ئەکەن هەمویان بەهەمان شێوە بیچڕن ،تائێستاش خۆڕاهێنان لەسەر ئەم ئەم جۆرە وتنانە تەنها بەگوێ لێگرتنەو هیچی تر ، هەروەها نەبونی ئەولێکۆڵینەوانە بو جۆری چڕینی ئەو ئاوازانە بۆتە هۆی ئەوەی کە زۆردەگمەن لەم

ناوچیەدا ئامێری مۆسیقای بەکار بهێنن و واش باوە کە گۆرانی یان ئاوازی هەورامی ئامێری مۆسیقای لەگەڵ ناگونجێ ئەو ئامێرە مۆسیقایانەی کە تائێستا بونەتە هاوتای ئاوازەکانی ئەم دەڤەرە زۆر بەنەگونجاوی بونەتەهاوەڵیان . بۆیە بەڕای من ئەم دەڤەرە پێویستی بە لێکۆڵینەوەیەکی تایبەتی ئاوازو مۆسیقاەکەیەتی و گەر نەکرێت ئەوا هەر بەوشێوەیەی خۆی ئەمێنێتەوە ، من لەلای خۆمەوە دەستم کردووە بەو کارە بەڵام لەبەر ئەوەی کارەکەی ئێستام کە پۆلێنکردنی پەیژەمۆسیقاەکانە بەم نزیکانە ڕێم پێ نادا کەئەوکارە ڕاستەوخۆ بەئەنجام بگەیەنم چونکە بەڕای من ئەم کارەی ئێستام گرنگییەکی ترەو بەپێویستی سەرشانی خۆمی ئەزانم کە بەزووترین کات بەئەنجامی بگەیەنم ، بەڵام پاش ئەوەی کەتوانیم ناسنامەیەک بدەمە پەیژە مۆسیقاییە کوردیەکان ، هەر لەوڕوانگەیەوە ئەتوانم زیاتر بەرەو وردکاری و تایبەتمەندێتی دەڤەرو نەوچەکان بڕۆم چونە زۆر لام ئاشکرایە ئەم تەوەرەی ئێستام گرفتێکی سەرانسەری نەک هەموو کوردستانی گەورەیە بەڵکو گرفتی هەموو ناوچەی ڕۆژهەلاتە ، گەر ئەم تەوەرەم بەباشی بۆبێتە ئەنجام ئەوا دوای ئەوە هەموو دەڤەرێک زیاتر پێویستی بەپسپۆڕی و لێکۆڵینەوەو وردەکاری هەیە ، منیش بەهیوای بەئەنجام گەیاندنیانم گەر تەمەن ڕێم پێ بدا .

تێبینی :

لەزۆر ڕۆژنامەو گۆڤارو چاوپێکەوتنە جۆربەجۆرەکانی میدیاکاندا واباوە کە ووشەی سیاوچەمانە چەن بۆچونێکی جیاواز لەسەری هەیە، لەهەموویان ناشیرین تر کە بەرگوێم کەوتبێ و زۆر لە مێژوو نوسان و بیر ڕۆشنەکانی ئەم دەڤەرە لێی ووس بوون ئەوەیە گوایا ئەم ووشەیە لە چیرۆکی سیاو چەمانەکەی خاتو کلاوزەڕی خێزانی سان ئەحمەدخانی سەرخێڵی ئەم دەڤەرەوەهاتووە چونکە خاتوو کلاو زەڕ زۆر بەناوبانگ بووە بەچاوجوانی و لە کۆشکەکەیدا خزمەتکارێکیان هەبووە بەناوی ((یوسۆئاسکە))، گوایا لەگەڵ خاتووکلاوزەڕ دەستی تێکەلاوکردووەو ئەم ئاوازەی بۆ خاتووکلاوزەڕ ووتووە کە سان پێی ئەزانێ ، بانگی ئەکا بۆئەوەی جارێکی تر ئەم ئاوازە بەو جۆرە نەچڕێ بەڵام یوسۆئاسکە بەگوێی ناکات بۆیە سان فەرمان ئەدا کە چاڵێکی گەورەی بۆهەڵکەنن وتێی خەن لەوکاتەدا کە خزمەتکارەکە ئەخرێتە ناو ئەوچاڵەوە سان هاواری لێ ئەکا کە پەشیمان ببێتەوە ، ئەویش پەشیمان نابێتەوە ، بۆیە فەرمان ئەدا کە چاڵەکە بەسەریدا پڕبکەن لە قسلاو ، گوایا ئەوخزمەتکارە بەو شێوەیە لە ناوچووە وەکوو ئەشڵێن تاکوءێستاش ئاسەوارەکەی ماوە .

هەروەها بیرکردنەوەیەکی تریش هەیە گوایە کەسانی هەورامی وشەی سیاو چەمانە بەسێبەری ئێوارنی پاش خۆرئاوابوون لێواری چەم ودۆڵەکان بەواتای ((سایەی چەم)) ناو ئەبەن و هەردەم لە چەم و دۆڵەکاندا ئەم ئاوازەیان چڕیوە .

پاش لێکۆڵینەوەیەکی زۆرم بۆ ئەم بابەتە گەیشتمە ئەو ئامانجەی کە ووشەی ((سیاوچەمانە)) مانای چاوجوان ناگەیەنێ بەڵکو ڕاستە ووشەی سیا مانای ڕەش ئەگەیەنێ بەڵام جەمانە بەمانای بەژن و باڵاو ئەو جل و بەرگانە دێت کەمرۆڤ ئەی پۆشێ ، بۆیە بەمانای جڵ بەرگ ڕەش دێت ، گوایا لەسەردەمانێکدا موغەکان سەرودامان سپێ بوون و ئەم ئاوازانەیان هەربەوبەرگانەوە لە ئاتەشگاکاندا خوێندووە بەڵام کە دینی زەردووشتی بەهۆی داگیرکەران بەرەو کزبوون چووە و هێرشەکانی ئەسکەندەری مەقدۆنی کە گەڕاون بەدوای ئەو جل سپیانەدا بۆیە هەڵگرانی دینی زەردوشتی و یان ڕەواترە بڵێین ئاینە پاشکۆکانی دوای تێشکانی دینی زەرتوشتی ، لەوانە ئاینی ئەهلی حەق ((کاکەیی)) هەوڵیان داوە بەجامانەی ڕەش یان بە بەرگی ڕەشەوە سکاڵاکانی خۆیان بۆلای ئاهورامەزدا بەرن ((لەسەرەتادا باسمان لێ کردووە)) .

جۆرەکانی سیاوچەمانە :

بەپێی بۆچونەکەی ((دارامحەممەد عوسمان)) .

1-ئای ئای .

ئای ئای ورمزکان ڕما ئاتران کەژان
وشەم شاردەوە گەورەی گەورەکان
زۆرکاری ئەرەب کەم دەنی کارەو گنایی
پاڵەو هەتا شارەزور ئای ئای

نۆتەکەی :

فۆرمێکی ڕیتم سەربەستەو سیاچەمانە بێژ وەکو لەمەوبەر باسم کرد بەهۆی بەکارهێنانی لێوی لەیەک پلەی دەنگی دا هەڵس وکەوت بە پلەدەنگییەکان ئەکا ، زۆربەی ئەوپلەدەنگیانەی کەبەکاری ئەهێنێ لە سێ پلەی دەنگی تێپەڕناکات ،لەزۆربەی زۆری ناوچەکانی ئەم دەڤەرەدا لەسەر پەیژەی فریژی ((کورد)) ئەبێژرێ ، لەهەندێ ساتدا ولای هەندێ لەهۆزەکان هەمان پەیژە ئەکرێتە پەیژەی بەیات ، بەڵام زۆرباو نییە .بەو جۆرەش بەردەوام ئەبێت تا هەمووسکاڵاکانی خۆی ئەدرکێنێ .

نموونەی نۆتەکەی :

Ai ai Siyachemane

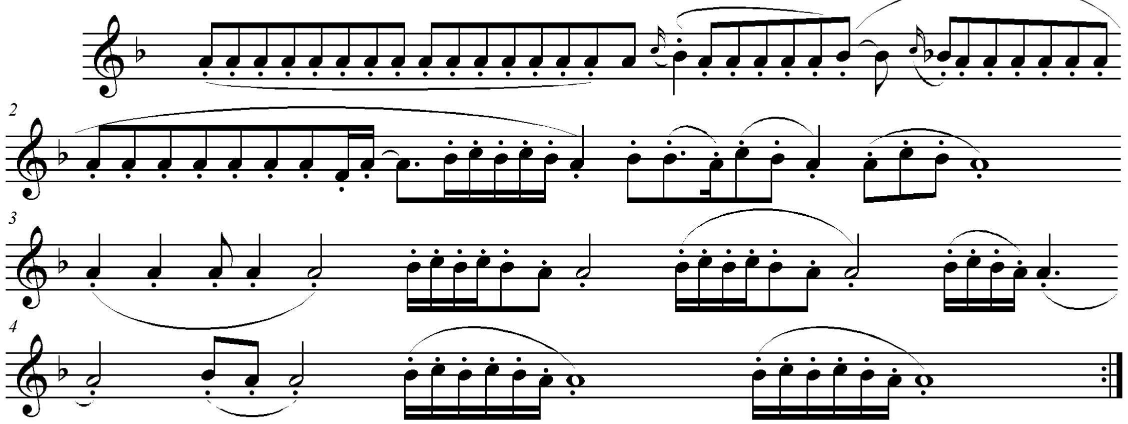

ئەمەو درێژکردنەوەی ووشەکان بەبۆچوون و دەربڕینی بێژەرەکەیە ، چۆن لای خۆش بوو ئاوا یاری بەدەموولێوی ئەکات ، بەوجۆرەی بیەوێ و خواستی ئاوازەکەش ((وشەکان)) ڕەچاوئەکرێت ، بۆیە بەهەمان ڕێگە سیاچەمانەبێژ جۆرەسەربەستییەک کە لەڕیتمی ئاوازەکەداهەیە ، ئەوسەربەستیە ئەکەوێتە دەست بێژەرەکەی بەمەرجێ بنەماکانی سیاچەمانە وون نەکرێت کەئەوانیش وەکوو باسمانکردن بەکارهێنانی دەم ولێو بۆدەربڕینی پلەدەنگیەکان ،دیسان بەکارهێنانی قوڕگ بۆ لەرینەوەی پلەدەنگیەکان کەئەمیش بنەمایەکی سەرەکی ئەم جۆرەئاوازەیە .

2- پێچ پێچا .

دڵیە پیچ پیچان های ڕاوە و ئیزاو ۆرانی گیان گیان و لەیل و لەیل
دما گەلەبینیۆ گیان ئای ماوە ئێزا و سانی گیان گیان لەیل و لەیل
یاخوا عەترو بۆن گیان گیان تووی یەچو بیشو گیان گیان لەیل لەیل
تەشریف و خەیلی گیان ئای وەری عەیبەری یە بۆن گیان گیان
لەیل ولەیل

نموونەی نۆتەکەی :

Pich picha

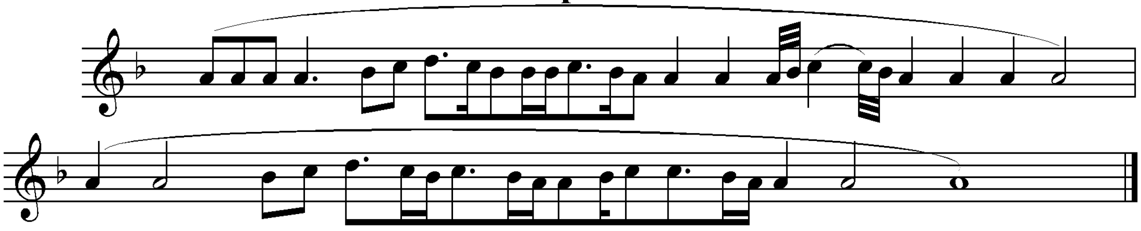

ئەم جۆرەچڕینەش هەرتایبەتە بەم ناوچەیە ، ئەوەی ڕەچاو ئەکرێت لەم ئاوازەشدا هەر لەسەرهەمان پەیژەی پێشوو ((پەیژەی فریژی – کورد ... پلەی سێیەمی پەیژەی یەکەمی گەورەی ڕۆژهەلاتی عەجەم – ماژۆر)) ئەژەنرێ . پلەدەنگییەکانی لەنێوان چوارینەی یەکەمی ئەوپەیژەیەدا کاری پێ ئەکرێ و لای هیچ لەسیاچەمانەبێژان لەمەزیاتر بەکارنەهاتووە ، هەرچەندە جۆری درێژکردنەوەی پلەدەنگییەکان لە یەکێکەوە بۆیەکێکی تر جیاوازە لەبەکارهێنانی لێوو قوڕگ دا بەلام سەرجەمیان بەهەمان سکێڵ و پلەدەنگی ئەیبێژن . جیاوازی نییە گەر یەکێک لە پلەدەنگییەکی ترەوە بیبێژێ ، چونکە هەمان سکێڵ و هەمان جۆری چڕین بەکار ئەهێنێ .

3– مینا وەی .

جا هانەکوگەبلی باوانی وم گیان پالی وە بەویڵەوەو
مینالی وەو گیان ئا لەیل و
دەسم دامان و باوانی وم گیان مەلە و
ئەی نیرەوەو گیان ئا لەیل و لەیل و

نموونەی نۆتەکەی :

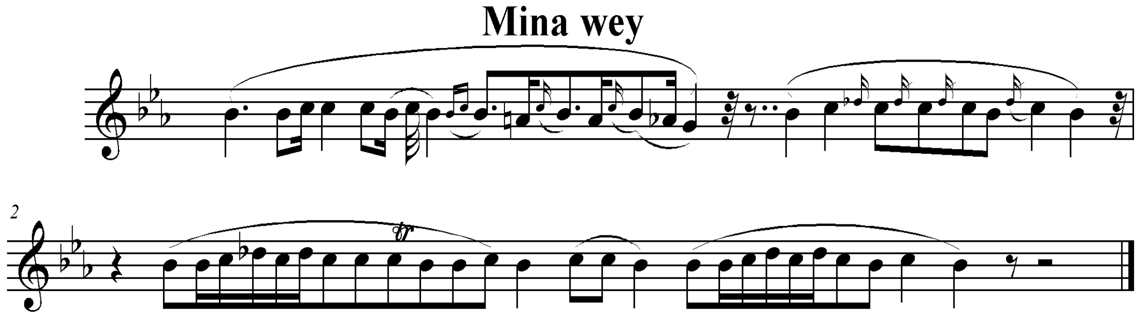

گەر سەیری سکێڵەکەی بکەیین ئەبینین هەمان پەیژەی فریجی یە بەلام لە سەرپلەدەنگی سێ یەمی بەیژەی گەورەی یەکەمی ڕۆژ هەلاتی می بیمۆل ((عەجەم – ماژۆر)) بنیات نراوە .بەلام مەوداکەی لەوانی تر فراوانترەو پێک دێت لە پێنج پلەی دەنگی ((سۆڵ . لابیمۆڵ . سیبیمۆڵ . دۆ ، رێ بیمۆڵ)) .

4– ئايشێ وەی .

ئای داد هەی بێداد ئايشێ وەی توخوا
دەربوو ئاوو ئێن پڕخەمە ئاوو

نموونەی نۆتەکەی :

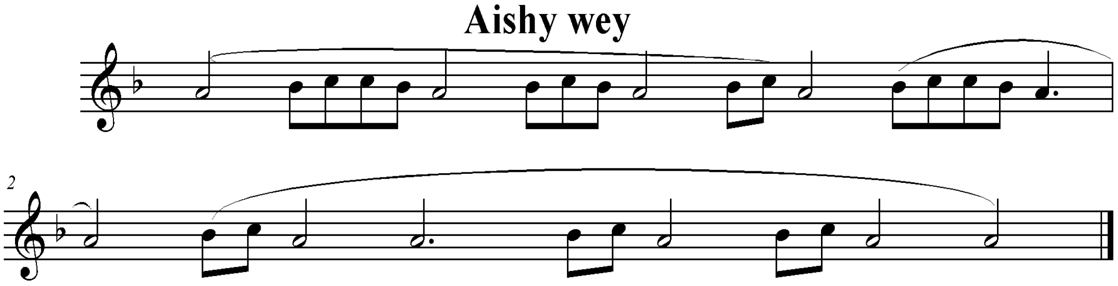

سکێڵەکەی :

ئەبينين هەمان پەيژەکانی پێشووە کە بريتييەلە پەيژەی فريژی ((کورد)) ی سەرپلەدەنگی سێيەمی پەيژەی يەکەمی گەورەی ڕۆژهەڵاتی ((عەجەم – ماژۆر)) بەڵام ئەمەيان لەسەر بلەدەنگی سێيەمی پەيژەی فا ماژۆر کە پلە دەنگی لا ئەکات بنيات نراوە .

تێبينی :

گەر سەيری ئەم جۆرانەی سياچەمانە بکەيين ئەبينين هەمويان بەتاڵن لە بلەدەنگييە سێ چارەکييەکان لەسەر هەمان ڕێگاو بنياتنانی پەيژە ئەوروپی يەکان بنيات نراون .

تێبينی :

لە بەر گرنگی ئەم دەڤەرە و ئەو سەربەخۆيی و تايبەتمەنديە گرنگەی ئەم دەڤەرە لە وانە :

1–بەکارهێنانی لێوو قوڕگيان بەشێوەيەک کە تەنها لەم دەڤەرەدا بەوجۆرە ئەی بينی کە بەشێوەی چڕينی گۆرانی بێژێکی ئۆپرالی ئەوروپييەکان چۆن قورگ ولێوی بۆ چرين بەکار دەهێنێن بوتە هۆی چڕينی ئاوازەکانيان بەجۆرێکی تايبەت کە زۆر

جیاوازە لە گەڵ دەڤەرەکانی تردا ((هەرچەندە هەر دەڤەرەو تایبەتمەندێتی خۆی هەیە)) .

2–بەکار نەهێنانی یان زۆر بەدەگمەن بەکارهێنانی پلەی سێ چارەکە دەنگی ، کە لە دەڤەرەکانی تردا بە شێوەیەکی زۆر ئاشکرا بە کار دەهێنرێت ، لای ئەمان بە پێچەوانەوە گەر ئاوازێک ئەو جۆرە پلە دەنگییەی تیا بەکار هات ئەبێ زۆر بەوردی بۆی بگەڕێیت و لە کۆتایشدا دەرئەکەوێت کە ئەو ئاوازە ئاوازێکی تێخنراوە لەم دەڤەرەدا .

3–لە هەرە تایبەتمەندیەکانی ئەم دەڤەرە بەکارهێنانی یان گۆڕانکاری زۆری ڕیتمی ناو یەک ئاواز و جۆر بەجۆر بەکارهێنانی ریتمی جیاواز کە بۆتە هۆی ئەوەی تەنانەت هەڵپەرکێ کانیشیان جۆرێکی تر بێت لە هەڵپەرکێی دەڤەرەکانی تر .

4–بەکار نەهێنانی ئامێری مۆسیقای ، بەتایبەتی ئامێری ڕیتمی ، چونکە لەجیاتی ئامێری ڕیتمی وەک تەپڵ و دەهۆڵ و جۆرەکانی تری ئامێری ڕیتمی ، ئاواز چڕ و دەوروبەرەکەی بە چەپلە لێدان لە جێی ئەو ئامێرە ڕیتمیانە چەپلە ئەکوتن . دووبارە بەکار نەهێنانی تەنانەت ئامێرە مۆسیقاییەکانی تری پلەی دەنگی ڕاگری وەک ئامێرە کوردیە کانی وەک باڵەبان و زوڕنا و جۆرەکانی تر و پابەند بوون بەکۆمەکی ئادەمیزادی هاوەڵیان بۆ پشوو وەرگرتن لە کاتی گۆرانی چڕیندا . بۆنموونە زۆر بەدەگمەن یەک کەس گۆرانییەک ئەچڕی ، دەبێ هەردەم گۆرانی چڕ کە سانی یارمەتی دەریان هەبێ بۆ پشوو وەرگرتن .

5–بەکارهێنانی چەند پەیژەیەکی مۆسیقای کە تائێستاش لای دانیشتوانی دەورو بەریان نەم دیوە ، بەتایبەتی و بە درێژای تەمەنم ئەوجۆرە پەیژەیەم لای هیچ نەتەوەیەکی تریش نە بینیوە ، بۆنموونە بنیات نانی پەیژەی مۆسیقای لە سەرپلەی چوارەمی پەیژەی یەکەمی گەورەی ڕۆژهەڵاتی سروشتی ((بەوردی باسم لێ کردووە)) و نەک هارمۆنی کە نازناوەکەی لە ڕۆژ هەڵات پەیژەی ((سیخاونە تۆن لادەر – یان پەیژەی هەمایۆن یان نگریز)) ە ، تائێستاش ناو و شێوازی ئەم جۆرە پەیژەیەم لە هیچ شوێنێک نەبیستووە ، ئەمەو چەندین پەیژەی تر کە لەم دەڤەرەدا بەکاردەبرێن ومن هەوڵ ئەدەم بەوردی تیشکیان بخەمەسەر بۆ ئەوەی زیاتر ئاشنایان بە دەوروبەرکەمان بکەم .

بۆیە هەوڵم دا کە لە گەڵ چەند کە سێکی تری ئاواز چڕی بەناوبانگی ئەم دەڤەرەدا ، بەتایبەتی ئەوانە خاوەنی ئەزموونێکی چڕو پڕی ئاوازچڕینی ئەم دەڤەرەن ، لێکۆڵینەوەکەم برەو پێ بدەم ، بۆئەوەی زیاتر لە ڕاستیەکان و تایبەتمەندیەکانی ئەم ناوچەیە نزیک ببمەوە ، بەهیوای ئەوەی لە پاشەڕۆژدا پسپۆڕییەکی تەواوم لە ئاوازو مۆسیقای ئەم دەڤەرەدا بە دەست کەوێ .

بۆیە ڕوم کردە لای کەسانێکی بەهرەمەند و خاوەن ئەزمونێکی زۆری وەکو هونەرمەندی گۆرانی بێژی بەناوبانگی ئەم دەڤەرە کە نەک تەنها خۆی بگرە سەرجەمی خێزانەکەی لە باوکی و برا کانی و دایکی و نەوەکانی هەمویان لەو ئەزموون و شارەزاییە گەورەیەی ئاوازو مۆسیقای ئەم دەڤەرە بێ بەش نین ،بگرە ئەوەندە تیاقول بونەتەوە کە بەهەمووجۆرێک مرۆڤ کەڵکیان لێ وەرئەگرێ ، ئەوەی ئەوان ئەتوانن لە سەر هونەری ئاواز ومۆسیقای ئەو دەڤەرە بدوێن ، ئەتوانرێ بکرێتە بنەمایەکی دەوڵەمەند تا لە پاشەڕۆژدا نەوەکانمان کەڵکیان لێ وەربگرن و زیاتر ئاشنابین بە هونەری ئاوازو مۆسیقای ئەم دەڤەرە . ئەویش خێزانی گۆرانی بێژ عوسمان کێمنەیی بوون ، کە بەداخەوە بەڕێزی لەو تەمەنەی ئێستادا ناتوانرێ وەک گۆرانی بێژێک مامەڵەی لە تەکدا بکرێت ، بەڵام وەک و پسپۆڕێک و بەهاوکاری لە گەڵ یەکێ لە کوڕە بەهرەمەندەکانی کە ئەویش گۆرانی بێژ ((دڵسۆز عوسمان کێمنەیی)) یە ، چەند جارێ پێکەوە دانیشتین و لە سەر فەرمایشتەکانی باوکی بەڕێزی من چەندین پرسیارم ئاڕاستە کردوو بەڕێزیشی کەم تەرخەمی نەکرد و بەو جۆرە پێکەوە دوایین .

دڵسۆز عوسمان کێمنەیی : 1977– هەڵەبجە

هەمووکەس و کارەکەی باوکی عوسمان کێمنەیی مامەکانی حەمەحسەین کێمنەیی و شەفیع کێمنەیی ، جەمیل نەوسویی ، زۆری تر لە خێزانەکەی وەکو نەنکی ((مریەم ڕەحیم – ئێستا لە مەریوان دائەنیشێ ئێستا تەمەنی لە [100 ساڵ] زیاترە)) . وتی :

ئێمە بەبنەماڵە هەمومان لەدێرزەمانەوە خەریکی چڕینی ئاواز و گۆرانی دەڤەری هەورامانین . بەتایبەتی ئاوازی سیاچەمانە ، کە هەمومان شارەزاییەکی باشمان لەوبوارەدا هەیە ،

وەکووتم نەنکم تائێستاش بەو تەمەنەوە زۆر بەچاکی سیاچەمانە ئەچڕێ . بۆچوونی ئێمە بۆ ووشەی سیاچەمانە هەر ئەو سەرگوزشتەیەیە کە سیاو چەمانە مانای چاو ڕەش ئەگەیەنێ ((سەرگوزشتەکەی خاتوکلاو زەڕ و یوسۆئاسکە)) .

وتی سیاوچەمانە جۆری زۆرە ، زۆربەی ناوەکانی بەناوی ئاواز چڕەکەیەوە یان ناوچەکەی یان مەبەستی چڕینەکەی ناوی لێ نراواە ، بۆیە هەردەم وتویانە بەزمی ..... ئەو ناوەی مەبەستیان بێت .

سیاوچەمانەی پێچ پیچا : بۆچونی دڵسۆز کێمنەیی.

ناوچەیەکی گوزارییە ئەکەوێتە هەورامانی ئێرانەوە بەم ناوچەیە کەلە کۆمەڵێک باخ و دارستان پێک دێت ، پێی ئەڵێن ((هەزارانی)) .

نموونەی تێکستەکەی :

بەریە پێچ پیچا ئای توخوا گیان ئای ڕاوەو
ئێ هەزارانی ۆ توخوا گیان لەیل و لەیل و
ئێ دی گیانەکەم سەروەزەنەن هەوش و ئێ ئای بارامی

نۆتەکەی :

Pych Pycha

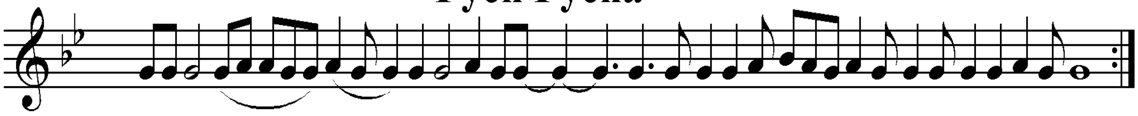

سکێڵەکەی :

پلەدەنگییەکانی بریتیین لە (0 سۆڵ . لا . سیبیمۆڵ)) . بەپێی ئەو سێ پلە دەنگییە پەیژەی مۆسیقاکەی ، پەیژەدرووست کراوی سەرپلەی شەشەمی پەیژەی یەکەمی گەورەی ڕۆژهەڵاتی ((ماژۆر–عەجەم)) ە کە پەیژەی بچووک – مینۆر یان نەهاوەندی پێ ئەڵێن . ئەوەی شایانی باسە من هەمان سیاوچەمانەی پیچ پیچا بە دەنگی دارا محەمەد عوسمان بە پەیژەی ((فریژی – کورد)) گوێ لێ بووە ، لەمەوبەریش نۆتەکەیم نوسیوەتەوە .

نموونەی سکێڵەکەی :

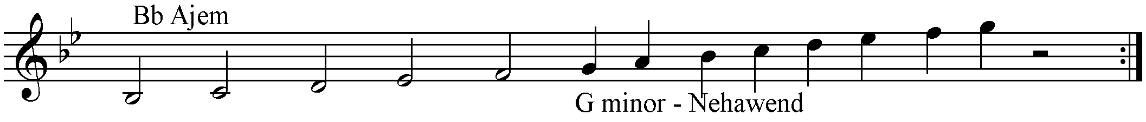

تێبینی :

وەکو لە مەوبەر وتمان جۆرەکانی سیاوچەمانە جۆرە ئاوازێکی ڕیتم سەربەستن ، گۆرانی بێژ بە بۆچونی خۆی وشەکان درێژو کورت ئەکات و هەڵس و کەوت لە گەڵ درێژی و کەم خایەنی پیتەکان بەپێی لەرینەوەکانی قوڕگی و هەڵسوڕانی لێوەکانی و دریژی هەناسەکەی ئەو وشەو پیتانە درێژ و کورت ئەکات .

سیاوچەمانەی میناوەی :

نموونەی تێکستەکەی :

دل ڕەبای دڵبەر هۆ ئای مینا سەرەکەوێ گیان دڵ هاو ئازیزەکەم گیانم لەیل

هەمیشە ودایم گیان مینا سەرەکەوێ گیان شەو پاو ئازیزەکەم گیانم لەیل

نۆتەکەی :

Mina wey

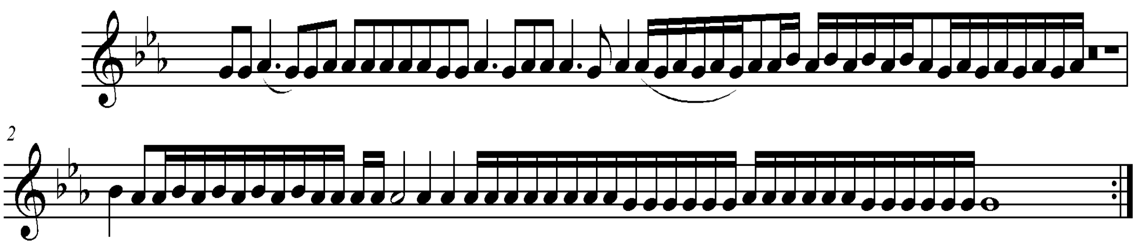

سکێڵەکەی :

پلە دەنگییەکانی بریتیین لە ((سۆڵ . لابیمۆڵ . سیبیمۆڵ)) بەپێی ئەو پلە دەنگیانە پەیژەدرووست کراوی سەرپلەدەنگی سێیەمی پەیژەی یەکەمی گەورەی ڕۆژهەلاتی ((میبیمۆڵ ماژۆر – عەجەم)) کە پەیژەی ((سۆڵ فریجی – کورد)) ئەکات .

تێبینی :

سیاچەمانە بێژ ((دڵسۆز عوسمان کێمنەیی)) وتی : یەکێ لە تایبەتمەندییەکانی سیاچەمانە ئەوەیە هیچ سیاچەمانە بێژێک کە لە پلەیەکی دەنگی یەوە دەستی پێ کرد ناتوانێ لە کۆتایدا لە سەر هەمان پلەی دەنگی کۆتایی پێ بهێنێ ، هەردەم لە ساتی سیاچەمانە چڕین دا پلە دەنگییەکان بەرز ئەبنەوە ، ئەو بەرزبونەوەیەش بە پلەی دەنگی یان نیو پلە نییە بەڵکو بەکۆما بەرە بەرە بڵند ئەبن ئەو بڵند بونەش لە یەکێکەوە بۆیەکێکی تر ئەگۆڕێ، بەتایبەتی کە دووکەس

بەیەکەوە سیاچەمانە ئەچڕن لە کۆتاییەکەیاندا بە ئاشکرا هەستی پێ ئەکرێ و دەرئەکەوێ کە جۆرە میانەیەک دوورن لەیەک .

نموونەی سکێڵەکەی :

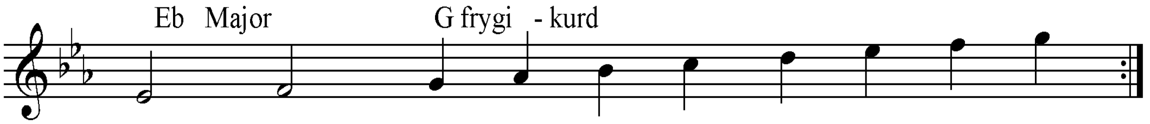

تێبینی :

وەکو دڵسۆز وتی : سیاو چەمانە جۆری زۆرە هەر سیاوچەمانە بێژێک بە بۆچونی خۆی ئەیچڕێ .

سەلاح ڕەوف

هۆڵەندا

www.salahraouf.com